

Wskazówki dotyczące działań naprawczych dotyczących projektów realizowanych w okresie luki transpozycyjnej określonej przez KE w ramach naruszenia nr 2016/2046

1. Projekty podlegające działaniom

Działania naprawcze dotyczą projektów, które łącznie spełniają następujące kryteria:

- a) są przewidziane do dofinansowania ze środków europejskich w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 lub 2021-2027;
- b) obejmują przedsięwzięcia podlegające ocenie oddziaływania na środowisko¹,
- c) zostały przygotowane lub są przygotowywane na podstawie kwestionowanych przepisów specustaw naruszających dyrektywę OOS

2. Projekty niepodlegające działaniom naprawczym

Działaniom naprawczym nie podlegają projekty, które:

- a) obejmują przedsięwzięcia, dla których uzyskano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, zwaną dalej „DŚU”, ale w ramach postępowania nie przeprowadzono oceny oddziaływania na środowisko
- b) obejmują wyłącznie przedsięwzięcia, w odniesieniu do których przed dniem 15 grudnia 2020 r. wszystkie DŚU oraz decyzje inwestycyjne uzyskały walor ostateczności, tj.:
 - obejmują wyłącznie przedsięwzięcia, dla których wydano już wszystkie niezbędne decyzje, a organ drugiej instancji rozpatrzył wszystkie złożone odwołania,
 - obejmują wyłącznie przedsięwzięcia, dla których wydano już wszystkie niezbędne decyzje, a organ drugiej instancji rozpatrzył wszystkie złożone odwołania, po czym złożono skargę do sądu administracyjnego na rozstrzygnięcie organu drugiej instancji,
 - obejmują wyłącznie przedsięwzięcia, dla których wydano już wszystkie niezbędne decyzje, a w stosunku do wydanych decyzji nie złożono odwołań,
- c) dla których uzyskano decyzje KE o zatwierdzeniu wkładu finansowego,
- d) dla których decyzja KE o zatwierdzenie wkładu finansowego będzie modyfikowana w zakresie nie dotyczącym zmiany nałożonych pierwotnie na inwestora uwarunkowań środowiskowych

3. Realizacja scenariuszy, o których mowa w pkt 1, 2a, 2b i 3a Wytocznych KE

Realizacja działań oczekiwanych przez KE w zakresie ww. pkt sprowadza się w dużej mierze do aktywności samego inwestora (beneficjenta), bowiem w poszczególnych przypadkach polega ona na:

- a) odroczeniu wydania decyzji środowiskowych do czasu wejścia w życie nowych przepisów **(pkt 1 Wytocznych)**
- b) odroczeniu wydanie zezwoleń inwestycyjnych do czasu wejścia w życie nowych przepisów **(pkt 2a Wytocznych)**
- c) odroczeniu wydania zezwoleń inwestycyjnych do czasu rozpatrzenia odwołania od decyzji środowiskowej przez organ drugoinstancyjny albo do czasu wejścia w życie nowych przepisów – w zależności od tego, który z tych terminów będzie późniejszy **(pkt 2b Wytocznych)**
- d) nierozpoczynaniu prac budowlanych lub ich wstrzymaniu, do czasu rozpatrzenia odwołania od decyzji środowiskowej przez organ drugoinstancyjny **(pkt 3a Wytocznych)**.

Jednym z rozwiązań może być skorzystanie przez inwestora z możliwości fakultatywnego zawieszenia postępowania na wniosek strony, na podstawie art. 86d ustawy oos w odniesieniu do

¹ Jeżeli w ramach danego projektu przewidzianego do dofinansowania realizowane są odrębne zamierzenia inwestycyjne, to analizie spełnienia ww. warunków kwalifikacyjnych należy przeprowadzić oddzielnie dla każdego z zamierzeń.

postępowania w sprawie wydania DŚU albo art. 98 Kodeksu postępowania administracyjnego w odniesieniu do postępowań w sprawie wydania zezwolenia inwestycyjnego. Beneficjenci powinni jednak dokonać przeglądu toczących się postępowań administracyjnych w swoich projektach w celu zidentyfikowania takich przypadków, jak również nawiązać niezwłocznie kontakt z organami administracji je prowadzącymi. Celem tego działania jest, aby w chwili wydawania przedmiotowych decyzji zastosowanie miały już przepisy przejściowe nowej ustawy. Nie ma zatem przeszkód, żeby postępowania te trwały, a jedynie by nie zakończyły się wydaniem przez organ decyzji.

W sytuacji, gdy pomiędzy 15 grudnia 2020 r. a 1 marca 2021 r. wydano decyzję środowiskową należy wdrożyć działanie, o którym mowa w pkt 3a Wytocznych KE (patrz: przypis nr 2 na stronie 1 Wytocznych).

4. Realizacja scenariusza opisanego w pkt 3b Wytocznych

Zaangażowane instytucje

Działania naprawcze są realizowane przez beneficjentów oraz instytucje wdrażające, pośredniczące lub zarządzające, zwane dalej „instytucjami funduszowymi”² jak również regionalnych dyrektorów ochrony środowiska (rdoś) oraz Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (GDOŚ) zgodnie z poniżej przedstawionym podziałem.

- a) Wstępna weryfikacja projektów i przygotowanie ich listy – instytucja funduszowa we współpracy z beneficjentami.
- b) Zatwierdzenie wstępnej listy projektów – instytucja funduszowa oraz rdoś w przypadku regionalnych programów operacyjnych (RPO) albo GDOŚ w przypadku krajowych programów operacyjnych (KPO).
- c) Nawiązanie ewentualnego kontaktu z podmiotami składającymi odwołania w odniesieniu do przedsięwzięć wchodzących w zakres projektu – instytucja funduszowa.
- d) W przypadku trwających postępowań odwoławczych, w ramach których zidentyfikowane zostaną zagadnienia środowiskowe na etapie odwołania – organ prowadzący postępowanie wystąpi z wnioskiem o opinię do właściwego organu ochrony środowiska w zakresie oceny zasadności złożonego odwołania.
- e) Analiza merytoryczna przypadków problematycznych wraz z ewentualnym sformułowaniem rekomendacji – rdoś w przypadku RPO, GDOŚ w przypadku KPO.
- f) Raportowanie do Komisji Europejskiej – instytucja zarządzająca.

Wstępna weryfikacji projektów (preselekcja)

- a) Kwestie wymagające zbadania w ramach preselekcji:
 - i. Czy projekt kwalifikuje się do wdrożenia działań naprawczych (analiza wstępna)?
 - ii. W tym zakresie pomocne będą następujące pytania:
 - Czy przedsięwzięcie zostało zakwalifikowane do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko?
 - Czy przedsięwzięcia realizowane w ramach danego projektu podlegały kwestionowanym przez KE przepisom specustaw? Jeśli tak, to należy wskazać te regulacje.
 - Czy rozstrzygnięcia uzyskiwane w toku procesu inwestycyjnego zostały zaskarżone do organu II instancji?
 - Czy złożone odwołania miały charakter środowiskowy?
 - Czy złożone odwołania dotyczyły środków minimalizujących lub kompensujących?
 - Czy na dzień 15.12.2020 r. organy drugiej instancji rozpatrzyły zgłoszone odwołania w zakresie zagadnień środowiskowych?

² Instytucję funduszkową realizującą konkretne czynności w ramach działań naprawczych wskazuje właściwa instytucja zarządzająca z wyłączeniem raportowania do Komisji Europejskiej, które jest zadaniem właściwej instytucji zarządzającej.

- b) Kwalifikacja projektu do weryfikacji następowałaby poprzez zastosowanie listy sprawdzającej obejmującej ww. pytania.
- c) Wyniki wstępnej weryfikacji: przygotowanie przez instytucję funduszową opinii ws. zgodności projektu z prawem UE, oraz przygotowanie dla GDOŚ albo rdoś fiszek projektów w problematycznych przypadkach, w szczególności takich, w odniesieniu do których doszło do ograniczania środków mitygujących lub eliminujących negatywny wpływ na środowisko.

Zapewnienie „udziału społeczeństwa”

W uzasadnionych przypadkach instytucje funduszowe kontaktują się z podmiotami, które złożyły odwołania w odniesieniu do przedsięwzięć wchodzących w zakres projektu się oraz uzyskują ich stanowisko oraz ew. dodatkowe dowody w danej sprawie. W ramach prowadzonych wyjaśnień możliwe jest zorganizowanie zdalnego spotkania z udziałem podmiotów odwołujących, organu ochrony środowiska analizującego daną sprawę (GDOŚ albo rdoś), beneficjenta i ew. organu prowadzącego postępowanie odwoławcze w celu wyjaśnienia pojawiających się wątpliwości.

Wynik weryfikacji – opinia co do zgodności z prawem projektu przygotowanego w okresie luki transpozycyjnej

W zakresie opinii powinny znaleźć się związane informacje o:

- a) wniesionych odwołaniach od decyzji i sposobie ich uwzględnienia,
- b) przeprowadzonych postępowaniach administracyjnych i ich rezultacie,
- c) odwołaniach, które nie zostały wniesione albo rozpatrzone z uwagi na zastosowanie kwestionowanych przepisów specustaw.

Treść opinii wyjaśnia dlaczego okoliczność luki transpozycyjnej lub wniesione odwołania wpłynęły lub nie na zgodność z prawem takich projektów.

Analizy merytorycznej odwołania dokonuje rdoś albo GDOŚ. Wynikiem postępowania przeprowadzonego przez GDOŚ jest przedstawienie ewentualnych rekomendacji właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska albo Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska obejmujących:

- d) wnioski z przeprowadzonej oceny (czy odwołanie zasadne, czy też nie),
- e) czy jest niezbędne wykonanie dodatkowych działań (np. budowy przejścia, modyfikacji projektu),

W przypadku odwołań o charakterze środowiskowym na etapie decyzji inwestycyjnej, które z powodów formalnych nie były rozpatrzone przez organ należy dokonać ich analizy merytorycznej.

Wdrożenie rekomendacji będzie warunkiem zachowania finansowania projektu ze środków UE.

5. Raportowanie do Komisji Europejskiej

- a) Do 1 czerwca 2021 r. następuje przygotowywanie i przekazanie do Komisji Europejskiej informacji o sposobie wdrożenia jej wytycznych dotyczących działań naprawczych.
- b) Do 31 grudnia 2021 r. następuje przekazanie do Komisji Europejskiej informacji o działaniach naprawczych w odniesieniu do projektów objętych scenariuszem 3b wytycznych dotyczących działań naprawczych.
- c) Do 31 grudnia każdego roku obowiązywania wytycznych dotyczących działań naprawczych będzie następowało przekazywanie Komisji Europejskiej informacji o postępach we wdrażaniu ww. wytycznych.

Załączniki

Pismo Komisji wraz z Wytycznymi